

פתרון החידה תשע"ב – (המקורות מחז"ל מופיעים בהמשך).

ארץ עוץ מופיע בתנ"ך בספר איוב אולם כאן יש רמז להצגה הידועה של עוץ לי גוץ לי ובה הקוסם מבקש שיימצאו את כך גם אסתר שמחה העברי הדסה וד"ל.

1. אחשוורוש חז"ל התלבטו האם היה חכם או טפש. (מקור 1)
2. דמבלדור. – היה חכם.
3. נוויל פרנק לונגבוטום – היה טיפש
4. לושתי צמח זנב או קרן או צרעת (מקור 2)
5. מהו שמי? – "אין אסתר מגדת עמה ומולדתה" (מקור 3)
6. שאין דומה לה – "והנערה יפת תאר וטובת מראה" (ב,ז), בי"ח - הדסה
7. אסתר = סטר (כוכב). (מקור 6)
8. הדסה – הדס
9. המן וושתי – תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס. (מקור 4)
10. ברוש = מרדכי (מקור 4)
11. שאול מבנימין שנקראים גם ימיני.
12. פור בשינוי אותיות בלעז = רוף כלומר גג רומז לאגג מלך עמלק. (על פי שמואל א, ט"ו)
13. הפך עצמו לשור ועל יוסף נאמר: "בכור שורו הדר לו..." (ראה מעם לועז לשמואל א' ט"ו)
14. וביחד עם אשתו שהפכה עצמה לפרה ילד את סבו של המן. (ראה מעם לועז לשמואל א' ט"ו)
- השיקוי הפולימיצי מאפשר לפי הספר "הארי פוטר" לשנות צורה.
האמא היא הפרה – אמו של העגל מחטא העגל שהפיל מישראל 3000 חלל. ואשת אגג הפכה עצמה לפרה. ומאותו מאורע נולד סבו של המן הרשע.
15. הבשם הוא מרדכי – מר דרור ומתרגמיהן מר דכי והוא שייך לדרום במשמעות של צד ימין ובני בנימין קרויים ימיני.. (ועיין עוד במקור 7)
- בנימין – דרום נקרא ימין לדברי פירוש אונקלוס בבראשית י"ג ט' – אם אנת לצפונא אנא לדרומא ובפסוק אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה וכו') וכידוע מחז"ל אונקלוס היה בן אחותו של הקיסר הרומאי.
16. בית דוד רמב"ם הלכות מלכים פרק ב' הלכה ד'. כלומר האם מרדכי שייך לבנימין או ליהודה. (ועיין עוד במקור 7)
17. אל תקרי לו לבת אלא לבית שנשא מרדכי את אסתר.
18. לבוש מלכות וכתר על ראש הסוס וכך לבשה גם אסתר כתר על ראשה.

1. תלמוד בבלי / מסכת מגילה / יב/א
א"ר יוסי בר חנינא מלמד שלבש בגדי כהונה כתיב הכא יקר תפארת גדולתו וכתוב התם לכבוד ולתפארת ובמלאות הימים האלה וגו' רב ושמואל חד אמר מלך פיקח היה וחד אמר מלך טיפש היה מאן דאמר מלך פיקח היה שפיר עבד דקריב רחיקא ברישא דבני מאתיה כל אימת דבעי מפייס להו ומאן דאמר טיפש היה דאיבעי ליה לקרובי בני מאתיה ברישא דאי מרדו ביה הנך הני הוו קיימי בהדיה
 2. תלמוד בבלי / מסכת מגילה / יב/ב
מ"ט לא אתאי א"ר יוסי בר חנינא מלמד שפרחה בה צרעת במתניתא תנא [בא גבריאל ועשה לה זנב] ...
קרי לה הדסה, וקרי לה אסתר.
 3. תניא, רבי מאיר אומר: אסתר שמה, ולמה נקרא שמה הדסה - על שם הצדיקים שנקראו הדסים, וכן הוא אומר, והוא עמד בין ההדסים (זכריה א).
רבי יהודה אומר: הדסה שמה, ולמה נקראת שמה אסתר - על שם שהיתה מסתרת דבריה, שנאמר, אין אסתר מגדת את עמה וגו'.
רבי נחמיה אומר: הדסה שמה, ולמה נקראת אסתר - שהיו אומות העולם קורים אותה על שום אסתהר (מגילה יג).
 4. הדסה נקראת על שם ההדס, שהוא עץ ריחני ורענן, אחד מארבעת המינים, אוהבי המים והחיים, של חג הסוכות.
עיקר ייחודו של ההדס בעבותו, שעליו חופים את עצו ומסתירים אותו לחלוטין, עבות משולשת, כחוט המשולש שלא במהרה ינתק. בדרך גידולו והסתרתו זו של ההדס, מופיע פן חיובי - לא בריחה מן החוץ אלא התכנסות פנימה והתלכדות. משהו מתכונה חיובית זו מופיע גם בגאולתה של אסתר, אשר הסכימה ללכת אל המלך רק לאחר שיתכנסו כל היהודים ויתלכדו לחטיבה אחת.
- חכמים העמיקו במשמעות שמותיהם של הדסה ומרדכי, וקשרו את מרדכי אל ההדס: אסתר נקראת הדסה, אסתר שעמדה בסתרי סתרים, על שהוצרכה להאיר את ישראל, ויצאתה לחוץ. הדסה דכתיב, ויהי אומן את הדסה, על שם צדקותה.
מרדכי נקרא הדס, על שם שנאמר, והוא עומד בין ההדסים, מה הדס זה ריחו טוב וטעמו מר, כך היו מרדכי ואסתר, אור לישראל, וחשך לאומות העולם (מדרש תהילים כב, ג).
- הכתוב מעמיק את סמל ההדס ועושה אותו לסמל לאומי ומוסרי. מולו ניצב ניגודו, הסרפד (ב"ר ראה בהמשך), "תחת הנעצוץ יעלה ברוש, ותחת הסרפד יעלה הדס, והיה לה' לשם לאות עולם לא יכרת" (ישעיה נ"ה - קראנו היום בהפטרה לתענית צבור). על פי ניגודיות קוטבית זו, דרשו חכמים את כל פרשת המגילה:

רבי שמואל בר נחמני פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא: 'תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס'. תחת הנעצוץ - תחת המן הרשע שעשה עצמו עבודה זרה, דכתיב, ובכל הנעצוצים ובכל הנהללים (ישעיה ז), יעלה ברוש - זה מרדכי שנקרא ראש לכל הבשמים, שנאמר, ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור (שמות ל'), ומתרגמינן: מרי דכי. תחת הסרפד - תחת ושתי הרשעה, בת בנו של נבוכדנצר הרשע,

ששרף רפידת בית ה', דכתיב רפידתו זהב (שיר השירים ג'), יעלה הדס - זו אסתר הצדקת, שנקראת הדסה, שנאמר, ויהי אמן את הדסה. והיה לה' לשם - זו מקרא המגילה, לאות עולם לא יכרת - אלו ימי פורים(מגילה י:).

(מגילת אסתר, הרב יגאל אריאל עמוד 292-293)

5. בראשית רבה ס"ג י', "ויגדלו הנערים, רבי לוי אמר משל להדס ועצבונית שהיו גדילים זה על גבי זה וכיון שהגדילו והפריחו זה נותן ריחו וזה חוחו כך כל י"ג שנה שניהם הולכים לבית הספר ושניהם באים מבית הספר, לאחר י"ג שנה זה היה הולך לבתי מדרשות וזה היה הולך לבתי עבודת כוכבים".

6. הדסה - היא אסתר. לאסתר שם נוסף, הדסה, הוא שמה העברי שהוצפן והוסתר מאחורי שמה הפרסי, שבו הופיעה כלפי חוץ".
שמה, אסתר, נגזר כנראה מהמלה האיראנית העתיקה סטאר - כוכב, נוגה, או שהוא נובע משם אלת הפריזון הבבלית אסטהר.
אבל המגילה נכתבה בעברית ויש משמעות גם להגייה העברית של השם אסתר - הסתר.

(מגילת אסתר, הרב יגאל אריאל עמוד 291).

7. א. "אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי: אביו מבנימין ואמו מיהודה". מרדכי הוא בנם של שני השבטים, יהודה ובנימין, משום כך אפשר לראות בו אישיות מלכדת, המאחדת את העם לחטיבה אחת.

ב. "רבי יוחנן אמר: לעולם מבנימין קאתי, ואמאי קרי ליה יהודי - על שום שכפר בעבודה זרה. שכל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי, כדכתיב איתי גברין יהודאין וגו'" 26. אין מדובר באיחוד גנטי פיזי בלבד, אלא באיחוד רוחני. המגילה מדגישה את המשמעות הרוחנית של התואר 'יהודי', מרדכי שבא מבנימין אימץ את מיטבה של רוח שבט יהודה, את ההתנגדות הפנימית לעבודה זרה.

ג. "ורבנן אמרי: משפחות מתגרות זו בזו, משפחת יהודה אומרת, אנא גרים דמתיליד מרדכי, דלא קטליה דוד לשמעיה בן גרא. ומשפחת בנימין אמרה, מינאי קאתי". ישועת מרדכי הביאה את שני השבטים, את כל ישראל, לאמץ אותו אל חיקם וכל אחד תלה את הופעתו בזכותו.

(על פי מגילה יב: הציטוט מספרו של הרב יגאל אריאל עמוד 289)